

GAZETA LWOWSKA

Wychodzi codziennie wieczorem.

Wydawca: Spółka Akcyjna Wydawnicza.

Cena pojedynczego egzemplarza

Redaktor Naczelny: JERZY KONARSKI.

Adres Administracji: Lwów, ul. Forwa 3 (Tel. 73).

1000 Mp.

Adres Redakcji: Lwów, ul. Chorążczyzny 31 (Tel. 178).

Amerykanie.

Lwów, 27. czerwca.

Ruch reemigracyjny amerykańskich Polaków przybrał od chwili odzyskania niepodległości rozmiary zbyt poważne, aby działanie jego nie zaznaczyło się w całości wewnętrznej życia Macierzy. Nie wchodzi tu w grę wyłącznie ilość reemigrantów, wcale poważna i niezamknięta jeszcze, ale przedewszystkiem ich jakość. Na jakość zaś składa się to, co w ciągu lat i dziesiątków lat swej pracy za oceanem zdobyli — w dorobku materialnym i duchowym. A także nie mało ważną tu pobudką, jakie skłoniły tych ludzi do powrotu.

W swej olbrzymiej większości są u nas Polacy amerykańscy elementem absolutnie pożądanym. To rzecz bezsporna i powszechnie uznana. Przynoszą bowiem z sobą te cechy, które tak dodatnio wyróżniają Amerykanina od mieszkańca starego kontynentu, a już szczególnie od przeciętnego Polaka. Przywożą hart ducha, zdobyty w tej walce o byt, do której przystępowali kiedyś, nie mając prócz dwójga rąk i głowy żadnych innych środków pomocniczych. Wypłynęli na wierzch „o własnych siłach”. Przywożą „amerykański rozmach”, zmysł organizacyjny, rzutkość, śmiałość inicjatywy, niechęć się z ryzykiem, niebawienie się w sentymentalizmy, słowem to wszystko, czego import do Polski powinien być najgoręcej popierany. Takich ludzi nam trzeba — dziś w organizacyjnej pracy pokojowej bardziej jeszcze, aniżeli w czasie wojny.

Wreszcie ludzie ci nie przyjeżdżają poto, aby stać się ciężarem Państwa, lub nieproduktywnym czynnikiem w społeczeństwie. Prawie każdy z nich coś wnosi, albo kapitał inwestycyjny lub obrotowy, albo warsztat pracy — umiętność i możliwość uruchomienia go i prowadzenia. Stąd mnóstwo większych i mniejszych zakładów przemysłowych, handlowych, współdzielczych byt swój zawdzięcza takiej polsko-amerykańskiej moralnej i materialnej inicjatywie.

Kiedyś — w historii gospodarczej Polski za pierwsze lata po odzyskaniu niepodległości niewątpliwie odpowiednio oceniony będzie wpływ reemigrantów na rozwój życia ekonomicznego. Dziś — poza ogólnikowym naszkicowaniem dodatnich walorów tego zjawiska, należałoby — dla pełności obrazu — słów kilka poświęcić stronie ciemnej.

Bo jest i taka. Nie umniejsza ona i umniejszać nie powinna całego entuzjazmu dla tych, którzy rzucają za oceanem swe wyrobione stosunki, swe znużone wypracowane pod-

Nowy skarb kulturalny odzyskany dla Polski!

Nieśmiertelne dzieło Grottgera we Lwowie!

„Wojna“ Artura Grottgera uzyskana dla Lwowa. — Siedm kartonów już przybyło. — Pięć błaka się jeszcze na Węgrzech. — Królewski wieczysty depozyt w zbiorach Lwowa. — Lwów posiada już 40 dzieł Grottgera.

(Oryginalne sprawozdanie „Gazety Lwowskiej”. — Przedruk dozwolony tylko z podaniem źródła.)

Lwów, 27. czerwca.

Możemy się podzielić z czytelnikami „Gazety Lwowskiej” wiadomością, która poruszy do głębi cały kulturalny Lwów. Gł. Ministerstwo wyzn. relig. i ośw. publ., dzięki zabiegom i obywatelskiemu stanowisku dyrektora departamentu sztuki p. Skotnickiego, przeznaczyło jako wieczysty depozyt dla zbiorów miejskich lwowskich „Wojnę“ Grottgera.

Stanowiła ona prywatną własność zmarłego cesarza Franciszka Józefa I., który otaczał ten właśnie cykl polskiego genialnego artysty specjalnym sentymentem i kultem. Siedm kartonów „Wojny“ Rząd polski już odzyskał i w najbliższych dniach wystawione zostaną one we Lwowie na widok publiczny. Pięć pozostałych błaka się jeszcze w świecie (na Węgrzech), poczyniono już jednak wszelkie kroki, by cały cykl zdobyć dla Polski; jest uzasad-

stawy bytu, aby doświadczenie swoje, zasoby i siły ofiarować niezapomnianej ojczyźnie. Ci wpisani będą na złotych kartach najlepszych obywateli. Ale są i inni. I dlatego właśnie, że są i istnieniem swym płanią jasną tradycję zasług Polaka-Amerykanina, należy się im specjalna uwaga.

Ten gorszy typ reemigranta nie jest niestety tak bardzo odosobniony. Spotykają go i wyklękają ci, którzy mieli nieszczęście zetknąć się z nim w interesach. Cechuje go tupet i bezczelność, brana przez niedoświadczonych za „rozmach“ i „śmiałość“. Jego portfel jest pusty, ale ssie chętnie majątek współnika. On także nie lęka się ryzyka, jeśli to ryzyko dotyczy nie jego, i on ma „zmysł organizacyjny“, będący prostym hochsztaflerstwem. Jego „rzutkość“ polega na bładnej reklamie — na humbugu, a „działalność“ na naciąganiu naiwnych.

Porzucił do kraju ponieważ spodziewał się w płynnych i niestabilnych stosunkach znaleźć szczeb-

loną nadzieję, że nastąpi to niebawem.

P. Skotnicki wybrał Lwów jako miejsce przechowania tej perły polskiej artystycznej twórczości w przeświadczeniu, że właśnie w jego murach kwitnie największy kult Grottgera.

Dzięki temu królewskiemu depozytowi, zbiory miejskie poszczycić się będą mogły posiadaniem ponad 40 dzieł pendzia i otówka genialnego artysty. Do najznamienszych wśród nich należą „Szkoła szlachcica“, „Ucieczka Henryka Waleczusa“, „Sobieski pod Wiedniem“, portret Pappenheima, „Rusinka“, ze nie wzmieniamy dalszych.

Lwów zdobył nowy skarb, który wywoływać będzie zachwyt swoich i obcych. Dzieło niezapomnianego Tadeusza Rutowskiego ozdobione zostało klejnotem królewskim.

do kariery, atmosferę pomocną do wytwarzania lukratywnych i niejasnych afer. Powrócił niekiedy i dlatego, ponieważ nawet w przestronnej Ameryce było mu zbyt ciasno, a gościnna ziemia palić się zaczynała pod jego stopami.

Nie jeden z tych ptaków zamorskich doznał już podcięcia skrzydeł. Oslawiony „Amerykanin“ — „de-

Ryss“ Elektorowicz za kratami rozmyśla nad znikomością powodzenia. Inni, podobni mu również doznali zawodu. Inni jednak wdzierają się niepoznani na wysokie niveau społeczne, grają w polityce, w finansach we wielkie skrzypce, pasyżując z całą mestrią do chwili, w której uznają za wskazane zrzucenie maski i odlot wraz z łupem do bezpiecznego azylu.

Wśród potężnej mafii, która szeroko rozpuściwszy swe sieci, raz po raz sprowadza ciężkie schorzenia naszego życia ekonomicznego, miejsce nie ostatnie zajmują oni zbrojni w energię i bezwzględność reemigranci. W chwili obecnej musi społeczeństwo przeciwstawić im wielką czujność i ostrożność. Przyszłość wraz ze stopniową sanacją wszelkich niezdrowych procesów, z konsekwentnym niszczeniem wszelkich grzybów i fermentów, przynieść musi nieuchronną zagładę ich drapieżnej wegetacji.

Gen. Sosnkowski następcą Marsz. Piłsudskiego?

(Telegram „Gazety Lwowskiej”).

Warszawa, 27 czerwca.

Obiega tu pogłoska, że o wyjeździe rumuńskiej pary król. wsk. ei odbędzie się pod przewodnictwem Prezydenta Rzeczypospolitej posiedzenie ścisłej Rady wojenn. i, że którym będzie b. marszałek Piłsudski w charakterze przewodniczącego. Następcą jego będzie najprawdopodobniej gen. Kazimierz Sosnkowski, były min. spraw w. j. skowych.

Zapowiedź ferji Sejmu.

(Telegram „Gazety Lwowskiej”).

Warszawa, 27 czerwca.

Na wczorajszym posiedzeniu konwentu sen. i ów zdecydowano, że ostatnie p. referyjne posiedzenie Sejmu odbędzie się w ciągu b. tygodnia. Począwszy od 23 lipca odbędzie się parafinowa dyskusja budżetowa, poczem nastąpi dalszy ciąg ferji.

Sowiety tworzą pułki „polskie“.

Terenem nowych formacji: Podole i gubernia Witebska. W skład pułków polskich wchodzi „Galicjanie“.

(Telegram własny „Gazety Lwowskiej”).

Pogranicze polsko-sow. 26. czerwca.

(E). Donoszą tu z Moskwy: Ukazało się rozporządzenie wyższego dowództwa sowieckiego o sformowaniu w składzie armii czerwonej dwóch samodzielnych pułków polskich. Skład tych pułków tak oficerski jak i żołnierski mają stworzyć „jedynie osoby pochodzenia polskie-

go“. Jeden z tych pułków zostanie sformowany na terenie Podola sowieckiego, a drugi w zachodniej części Witebskiej Gubernji.

(O) „reklama naszej polskości“ tych pułków najlepiej świadczy okoliczność, że w skład ich mają być włączeni emigranci i dezertjerzy „galicyjscy“.

Prasa węgierska o wizycie króla rumuńskiego.

(Telegram „Gazety Lwowskiej”).
Budapeszt, 26. czerwca.
„Pesti Hirlap” omawiając wizytę rumuńskiej pary królewskiej w Polsce, zaznacza: Nowy Rząd Polski jest zdania, że interesy polskie mogą być najlepiej zapewnione przez przyjaźń z Francją i Małą Ententą. To też Minister spraw zagranicznych odnosi się bardzo serdecznie do Małej Ententy, podczas gdy w stosunku do Węgier zadowala się zajęciem poprawnego stanowiska. Wobec powyższych względów, olbrzymi entuzjazm, z jakim witano rumuńską parę królewską na każdym dworcu w Polsce, jest zrozumiałą. Minister Seyda, zdaniem „Pesti Hirlap”, znajdzie niechybną drogę, wiodącą do Pragi. Kwestia więc przystąpienia Polski do Małej Ententy jest więc tylko kwestją czasu. Pobyt królewskiej pary rumuńskiej przyspieszy podjęcie tego kroku, od którego powstrzymywali się dotychczas polscy mężowie stanu.

Protesty Polski przeciw napaściom czeskim.

(Telegram „Gazety Lwowskiej”).
Warszawa, 26. czerwca.
Wydział prasowy Ministerstwa S. Z. komunikuje: W związku z artykułem „Czeskiego Słowa” z 23. bm. (artykułowi temu poświęciliśmy wydoby wstępne we wczorajszym numerze. — Przyp. Red.) otrzymał polski charge de affaires w Pradze instrukcje poczynienia u rządu czeskiego stanowczych kroków.

Rosja konfiskuje okręty amerykańskie.

(Telegram „Gazety Lwowskiej”).
N. Jork, 26 czerwca
Władze sowieckie skonfiskowały koło A'aski 3 statki amerykańskie za p'gwałcenie rosyjskich przepisów handlowych. Statki zatrzymane narazie w cieśninie Beringa. Kierownicy okrętów zwrócili się do sekretariatu stanu w Waszyngtonie z prośbą o pomoc.

Królestwo rumuńscy w Polsce.

Wielkie manewry w Rembertowie. — Przebieg ćwiczeń. — Rewja. — Wścigi konne. — Nagrody dla zwycięzców. — Wynik konferencji Ministrów spraw zagranicznych. — Przyjęcie w operze. — Pożegnanie Warszawy. — Dar na rzecz biednych.

(Telegram „Gazety Lwowskiej”).
Warszawa, 27. czerwca.
Wczoraj o godz. 9.45 nadjechał do stacji Wesoła pociąg, wiozący Ich Król. Moście i Prezydenta Rzpltej. Na peronie powitani ich w imieniu wojskowości Marsz. Piłsudski, a w imieniu władz cywilnych wojewoda Manteuffel. Ze stacji udali się Dostojni Goście wraz ze świtą polską konno do Rembertowa, gdzie oczekiwali ich p. Prezes Witos na czele gabinetu, generałowie, wyżsi urzędnicy, prasa oraz zaproszeni goście. Jej Król. Mość udała się konno w towarzystwie pułk. Przezdzieckiego i b. Ministra Skrzyńskiego w głąb terenu manewrów. Równocześnie przybył Prezydent Rzpltej ze świtą. O godz. 10.25 wypuszczono w górę barwną rakietę jako sygnał rozpoczęcia manewrów. Wedle planu podzielono ogół wojska na dwie grupy, białą i czerwoną. Dowództwo jednej objął pułk. Burghardt-Bukaacki, drugiej zaś pułk. Orwicz-Dreszer. Założenie manewrów polegało na tem, aby grupa pułk. Dreszera przedarła się przez lukę wytworzoną wskutek odwrotu nieprzyjaciela. W rozgrywającej się bitwie wzięły udział oddziały wojsk wszystkich broni. Punktem kulminacyjnym manewrów była szarża kawalerji, dzięki której grupa zdołała się przedrzeć przez lukę we froncie. Król Ferdynand w otoczeniu generalicji opuścił zajmowaną trybunę i zajął miejsce koło wzgórza, skąd bacznie obserwował przez lornetkę ostatnie momenty kawaleryjskiej szarży. Wkrótce potem czterej trębacze przeciąglą fanfara ogłosili zakończenie manewrów. Nieco później królowa wraz z towarzyszącym jej orszakiem przygalopowała przed trybunę. Po skończonych manewrach złożył królowi raport kierownik manewrów gen. Rozwadowski.

Po wysłuchaniu raportu udali

się Królestwo ze świtą konno na przyległy plac rewji, dokąd przybył również Prezydent Rzeczypospolitej z otoczeniem, Premier Witos i Marsz. Piłsudski z generalicją. Na placu rewji odbyły się popisy kawalerji i kompanji podołnierskiej pod dowództwem por. Królikiewicza i bieg z przeszkodami. Po popisach defilowały przed Królem i p. szwoleżerów z 7. p. ułanów oraz artylerja w pełnym galopie. Dzielna postawa wojsk, karność oraz nadzwyczajna sprawność wzbudziły powszechny entuzjazm wśród zebranych dostojników i obecnych.

Po skończonej uroczystości udali się Ich Król. Moście i Pan Prezydent w otoczeniu na dworzec do Wesołej, skąd pociągiem salonowym odjechali do Warszawy. Prezydent Bratianu zatrzymał się w drodze powrotnej u Marszałka Piłsudskiego w Sulejówku.

We wtorek Ich Król. Moście byli obecni na wścigach konnych. Po odegraniu hymnu rumuńskiego, nastąpiło powitanie Ich Król. Mości, którym wręczył bukiet kwiatów zwycięzca w biegu dżentelmeńskim, zorganizowanym na cześć królewskiej pary rumuńskiej p. Stokowski. Prócz nagrody zwycięzca otrzymał od Jego Królewskiej Mości zegarek.

W wyniku konferencji politycznej Ministrów spraw zagranicznych Polski i Rumunii, która odbyła się wczoraj w ginachu Ministerstwa spraw zagranicznych, ogłoszony został urzędowo następujący komunikat: Polski Minister spraw zagranicznych p. Seyda i rumuński minister spraw zagranicznych p. Duca rozpatrywali ogólną sytuację w Europie, jak również zagadnienia szczególnie interesujące oba Państwa i stwierdzili we wszystkich punktach najzupełniejszą zgodność poglądów.

Wieczorem Ich Królewskie Moście przybyli do opery wraz ze

świtą. Towarzyszył Im P. Prezydent Rzeczypospolitej z P. Wojciechowską. Odegrano jeden akt opery Różyckiego „Casanova” oraz jeden akt baletu Twardowskiego. Dostojni Goście gorąco oklaskiwali artystów, publiczność zaś wznosiła entuzjastyczne okrzyki na cześć Ich Królewskich Mości oraz na cześć Prezydenta Rzeczypospolitej.

W dniu wczorajszym w apartamentach prywatnych p. Prezesa Rady Ministrów odbyło się śniadanie na cześć prezydenta gabinetu rumuńskiego p. Bratianu, oraz innych gości rumuńskich. W śniadaniu wzięli udział także minister spraw zagranicznych Duca i przedstawiciele dyplomacji rumuńskiej i polskiej oraz liczni posłowie i senatorowie. Podczas śniadania toczyły się ożywione rozmowy polityczne, które po śniadaniu zmieniły się w dłuższą towarzyską pogawędkę.

Wczoraj o godz. 12 w nocy zebrał się na dworcu głównym przedstawiciele władz wojskowych i cywilnych, aby pożegnać Dostojnych Gości rumuńskich. O godz. 12.20 zajechali na dworzec Ich Królewskie Moście oraz P. Prezydent Rzeczypospolitej z Panią Wojciechowską. Ulice, któremi przejeżdżały Ich Królewskie Moście oświetlone były reflektorami. Na dworcu w przygotowanym pawilonie zegnali Ich Królewskich Mości gabinet z p. Prezesem Rady Ministrów Witosem i Głównym na czele, Marszałek Sejnu Rataj, posłowie, Wicewojewoda Manteuffel, generałowie itd. Po uroczystym pożegnaniu Ich Królewskie Moście oraz P. Prezydent Rzeczypospolitej w otoczeniu świty wyszli na peron. Kompanja honorowa 30 pp. sprezentowała broń, muzyka odegrała hymn narodowy rumuński. Po przejściu przed frontem kompanji nastąpiło serdeczne pożegnanie z P. Prezydentem Rzeczypospolitej. Po chwili pociąg ruszył wśród długotrwałych okrzyków zebranej publiczności.

Minister dworu Jego Królewskiej Mości złożył imieniem króla na rece prezesa Rady miejsk. senatora Bałńskiego 20 milionów marek na rzecz biednych miasta Warszawy.

MAURICE LEBLANC.

10)

DEMON I KOBIETA.

(Przekład z oryg. Heleny Przyjemskiej.)

(Ciąg dalszy).

— To pieśń, którą mi matka moja śpiewała... pieśń z moich stron... zdaleka, aż z Sabaudji... Od tego czasu nie słyszałam jej więcej... Od tyłu, tyłu lat... Więc pragnę... chciałabym... Umilkła.

Bretonka patrzyła na nią osłupiała, jak gdyby chciała sama pytać o coś...

— Kto was tej pieśni nauczył, powiedzcie kobieto! — podjęła znów Wera.

— Ktoś stamtąd — odrzekła w końcu ta, którą stary rybak nazywał panią Honoratą.

Stamtąd?... Skąd?... — Z naszej wyspy. — Z wyspy trzydziestu trumien? — pytała trwożnie dalej. — Tak nazywają ludzie naszą wyspę. Ale właściwa jej nazwa: Sarek. Wyspa Sarek.

Stały tak obie, mierzając się wzrokiem podejrzliwym, spojrze-

niem, z którego wyglądała obopólna chęć zapytań. I równocześnie wy-czuły obie, że nie ma w żadnej z nich odruchu niechęci lub nieprzyjaźni.

Weronika ozwała się pierwsza:

— Przepraszam was, moja kobieto, ale są rzeczy tak bardzo dziwne.

— Bretonka potakiwała w milczeniu.

— Tak dziwne, tak niezwykle, zdumiewające!... Czy wiecie np., co mi tu na tę plażę sprowadziło? — Opowiem, bo może wy jedna jesteście w stanie dać mi jakieś wyjaśnienie... Przypadek — czysty przypadek — a jednak w gruncie rzeczy on jest powodem wszystkiego — sprowadza mnie w te strony po raz pierwszy w życiu — on też ukazał mi na drzwiach omszałej, napół rozpadłej chaty u skraju wiejskiej drogi początkowe litery mego pamiętnego nazwiska: podpis, którego nie używałam od jakich 14 czy 15 lat. Idąc przed siebie dalej, znalazłam go w kilku miejscach z coraz to innym numerem porządkowym i tak zaszłam za jego śladami aż na tę plażę Beg-Illeil, w

miejsce, które wydaje mi się punktem końcowym drogi uplanowanej — i odbytej — przez kogo?... Nie mam pojęcia...

— Podpis Pani? — spytała żywo Honorata — gdzie? w którym miejscu?

— Tu, na kamieniu ponad nami, u wejścia do schroniska.

— Nie widzę stąd... Jakże to litery?

— W, d' H.

Bretonka żywym ruchem postąpiła ku niej. Na jej kościstej twarzy głębokie malowało się wzruszenie — na usta wybiegły słowa: Weronika, Wera — Weronika d'Hergemont?

— Aaa — zdziwiła się młoda kobieta — moje nazwisko, znacie więc moje nazwisko?...

Honorata ujęła obie jej ręce i przytrzymała w swoich. Suchą jej twarz rozjaśniał miły uśmiech, gdy oczy zaszkliły się łzami.

— Panna Wera — Pani Weronika! To więc Pani, Pani! — Weronika d'Hergemont! Ach Boże, Boże, jestże to możliwe — Matko Najświętsza, o bądź błogosławiona!

— Znacie mnie więc, znacie moje nazwisko? — mówiła Weronika oszolomiona — wiecie, kim jestem? — Możecie mi wyjaśnić tę tajemniczą sprawę?

— Nie — nic nie mogę powiedzieć. — Ja sama nie z tego nie rozumiem — odparła Bretonka po chwili młczenia... Ale — możemy szukać razem. — Więc jak to było? — Gdzie? — W jakiej to wsi bretońskiej? — W Faonët — Faonët — tak, znam. — A gdzie stoi ta stara, opuszczona chata?...

— O jakie dwa kilometry za wsią.

— Czy drzwi jej były otwarte? — Nie — ale otwarłam je sama. I to było właśnie najokropniejsze. W chacie tej leżał... — Przerwała — przypomnieniem wstrząśniona. — Leżał trup mężczyzny w ubraniu tutejszem: starca o białych włosach i światełkowej brodzie... Ach, ten trup — póki życia, nie zejdzie mi z oczu. — Musiał go ktoś zamordować — otruć może. — Czy ja wiem.

(C. d. n.)

Projekt budżetu na III. kwartał b. r.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 27. czerwca.

(M). Rząd wniósł do Sejmu projekt ustawy o prowizorium budżetowym na trzeci kwartał br. wychodząc z założenia, że preliminarz budżetowy przedłożony Sejmowi 30. kwietnia, w żadnym razie nie będzie mógł być uchwalony przed 1. lipca, w którym to dniu wygasa moc obowiązująca prowizorium budżetowego, na kwartał drugi. Trzecie prowizorium budżetowe opiera się na automatycznym przedłożeniu kredytów otwartych w drugim kwartale br. i przewiduje przekroczenie kredytów prowizorycznych w razie dalszego wzrostu drożyzny do 25 proc. Wyatek stanowią kredyty dodatkowe, związane ze wzrostem kursu walut obcych, które mogą być za uprzednią zgodą Ministra skarbu podwyższone ponad 25 proc.

Sposób nabywania obcych walut.

(Telegram „Gazety Lwowskiej”).

Warszawa, 27 czerwca.

W związku z nabywaniem walut obcych na wyjazd zagranicę, dowiadujemy się, że osoba, pragnąca wywieźć pewną sumę w obcej walucie na pokrycie zobowiązań handlowych lub na utrzymanie, a walutę tę już posiada, dla uzyskania odpowiedniego pozwolenia na wywóz winna zwrócić się do delegata min. skarbu dla spraw dewizowych (Warszawa, Galeria Luksenburga, od 8.30—15).

Z komisji reparacyjnej.

(Telegram „Gazety Lwowskiej”).

Paryż, 26 czerwca.

Komisja reparacyjna w Paryżu rozpatruje obecnie nowe propozycje, przedłożone przez przemysłowców niemieckich, a w szczególności projekt przemysłowca Litwina. Rezerwa francuscy zgadzają się zasadniczo z projektem Litwina i nie wątpią, że uda się przeprowadzić pożyczkę dla Niemiec jeżeli rząd Paryży zgodzi się dać całe mienie prywatne w zastaw. Anglii nie bierze na razie udziału w pracach konferencji, zgodziła się jednak na pewną wymianę zdań między oboma premierami, gdyż w Londynie panuje przekonanie, że Francja jest gotowa do dużych ustępstw.

Kongres Przyjaciół Ligi Narodów.

(Telegram „Gazety Lwowskiej”).

Wiedeń, 26 czerwca.

W pierwszych dniach kongresu Związku Towarzystw Przyjaciół Ligi Narodów komisja dla międzynarodowej współpracy i komisja gospodarcza ukończyły swe prace. Komisja rozbójnicza przyjęła jednomyślnie uchwałę o ochronie państw rozbrojonych. Na posiedzeniu komisji politycznej przyszło do konfliktu między delegacją bułgarską, która żądała przedłożenia sprawy Macedonii Lidze Narodów, a delegacją grecką. Delegacja grecka zaprotestowała przeciw wnoszeniu tej sprawy przed forum Ligi i opuściła salę. Na skutek interwencji delegatów Czechosłowacji propozycję Bułgarów przyjęto z małymi zmianami.

Skandal dyplomatyczny.

Posel polski w Madrycie podał się do dymisji. — Interesujące a zarazem niepokojące przyczyny. — Sprawa Żywca a król Alfons. — Dlaczego straciliśmy kopalnię Delbrück?

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 27. czerwca.

(M). Posel polski w Madrycie Orłowski przysłał do Ministerstwa spraw zagranicznych w Warszawie podanie o dymisję. Wiadomość ta znalazła głośne echo w kręgach politycznych ze względu na warunki, które zmusiły naszego przedstawiciela dyplomatycznego w Hiszpanii do ustąpienia. Otóż poseł Orłowski padł ofiarą fałszywych posunięć, dokonanych na terenie warszawskim, wskutek czego tak się skompromitował na dworze hiszpańskim, iż dalsze jego pozostanie w Madrycie stało się wręcz niemożliwe. W swoim czasie prawniczy atakując gabinet gen. Sikorskiego, utracił układ dywiewicki, zaakceptowany już przez Rząd i przez ówczesnego Ministra Skrzyńskiego. P. Orłowski nie przeczuwając, na jakie trudności napotka decyzję Rządu, złożył oświadczenie wobec króla Alfonsa, że

sprawa Żywca będzie załatwiona pomyślnie dla arcyksięcia Karola Stefana, w sprawie którego król Alfons interwenjował. Król otrzymałszy tę informację od posła polskiego, złożył mu serdeczne podziękowanie, a następnie w czasie swego pobytu w Belgii, podziękował również posłowi naszemu w Brukseli Schudzińskiemu. Tymczasem jednak w kraju zaszły nowe wypadki, które zmieniły sytuację. Wskutek nacisku prawicy, Rząd był zmuszony cofnąć swą decyzję przychylną dla Karola Stefana z Żywca, czemu czuł się dotknięty król hiszpański i w związku z tem zapadła dla nas w sprawie kopalni Delbrück nieprzychylna decyzja superarbitra hiszpańskiego. Te dwa wypadki znalazły szerokie echo w kręgach dyplomatycznych i antywolity p. Orłowskiego do opuszczenia Madrytu i zgłoszenia swej dymisji.

Z Komisji Sejmu.

Sprawy rolne kresów. — Numerus clausus. — Ustawa ubezpieczeniowa i o umowach. — O zabezpieczenie granicy wschodniej. — Rejestracja obcokrajowców. — Sprawy finansowe. — Ochrona lokatorów.

(Telegram „Gazety Lwowskiej”).

Warszawa, 27. czerwca.

Na wczorajszym posiedzeniu komisji rolnej przyjęto w trzecim czytaniu projekt ustawy o użytkownikach rolnych na kresach wschodnich.

Na komisji oświatowej reprezentant żydów Thon zwrócił się do przewodniczącego komisji z prośbą o przeprowadzenie w komisji trzeciego czytania ustawy o numerus clausus. Wnioskowi temu zapponował ks. Lutostawski, dowodząc, że ponieważ drugie czytanie projektu tej ustawy odbyło się bez poprawek, przeto trzecie czytanie jest zbędne. Do wywodów ks. Lutostawskiego przyłączyła się cała prawica wraz z Piastem. Wobec tego większością głosów tych stronnictw wniosek posła Thona został odrzucony.

Komisja ochrony pracy przyjęła w drugim czytaniu szereg art. projektu ustawy o rozciągnięciu ustawy o ubezpieczeniach od nieszczęśliwych wypadków, obowiązujących w byłym zaborze austriackim na obywateli byłej Kongresówki. Przyjęto poprawkę, że robotnicy rolni mają być także objęci tą ustawą. Przyjęto wniosek posła Halere, wzywający Rząd do opracowania w przeciągu miesiąca projektu ustawy o umowach z urzędnikami prywatnymi i pracownikami handlowymi. Wniosek przyjęto z poprawką przedstawiciela rządu, aby ustawa została wypracowana w przeciągu roku bieżącego.

Na komisji administracyjnej poseł liski referował dwa wnioski: Pierwszy w sprawie zamknięcia i zabezpieczenia granicy wschodniej, a drugi w sprawie nielegalnego pobytu w Polsce wychodźców, głównie żydów. W dyskusji oba wnioski przyjęto w tym duchu, że wzywa się Rząd do zamknięcia granicy wschodniej, oraz do przeprowadzenia rejestracji obcokrajowców, znajdujących się na terytorjum Polski.

Pozatem przyjęto wniosek, wzywający Rząd do wygotowania projektu ustawy o obowiązkowym meldowaniu się i dowodach osobistych, a także wniosek wzywający Rząd, aby przychylił do traktowania osoby, pragnące korzystać z asyłu w Polsce ze względów politycznych.

Na komisji skarbowej poseł Mianowski referował projekt ustawy o złotym obliczeniowym. Sprawę odłożono do następnego posiedzenia. Następnie przyjęto trzy art. projektu ustawy, dotyczącej finansów komunalnych.

Na komisji prawniczej obradowano w dalszym ciągu nad projektem ustawy o ochronie lokatorów.

Przedstawiciel Ministerstwa pracy i opieki społecznej insp. Klotz dał wyjaśnienia, według których zarobki robotnicze wynoszą obecnie około 35—38% zarobków przedwojennych. Na mieszkaniach przed wojną odpadało miesięcznie 21% zarobku, według obecnej ustawy odpada zaledwie 2% miesięcznych zarobków na komorne. Gdyby przyjęto propozycję obecną Rządu, procent ten podniósłby się do 5%. Przedstawiciel Ministerstwa skarbu p. Lubowicki oświadczył, że płace urzędników państwowych wynoszą od 15—56% plac przedwojennych i oświadczył również, że Rząd liczy się z tem, iż będzie musiał po wejściu w życie nowej ustawy o ochronie lokatorów podwyższyć znacznie pensje urzędnicze. W dyskusji mowcy stwierdzili, że dane udzielone przez p. Klotza są oparte na stosunkach warszawskich, podczas gdy położenie klas robotniczych i pracowników państwowych jest na prowincjach gorsze. Również oświadczyli się wszyscy mowcy przeciw wprowadzeniu złotego polskiego jako podstawy do obliczenia komornego. Przedstawiciel Ministerstwa skarbu obstawał przy projekcie wprowadzenia złotego polskiego w stosowa-

niu ustawy o ochronie lokatorów. Postanowiono art. 3—9, traktujące o podwyższeniu komornego, przekazać do załatwienia podkomisji, która zwróci się do Rządu o niezbędne dane, dotyczące zarobków robotniczych i urzędniczych. Na wniosek przewodniczącego uchwalono zwrócić się do komisji skarbowej o wydelegowanie trzech członków komisji do wybranej dziś podkomisji dla wspólnego omówienia, czy złoty polski przed wprowadzeniem go jako waluty może być stosowany w ustawie o ochronie lokatorów.

Z Sejmu

Sprawy Tymcz. Wydziału Samorządowego we Lwowie. — Postanowienia projektu ustawy amnestyjnej. — Stanowisko stronnictw wobec amnestji.

(Telegram „Gazety Lwowskiej”).

Warszawa, 27. czerwca.

Na wczorajszym posiedzeniu Sejmu odesłano w pierwszym czytaniu do komisji komunikacyjnej ustawę o sprzedaży gruntu kolejowego na rzecz Stowarzyszenia Domu Zdrowia pracowników kolejowych okręgu stanisławowskiego w Stanisławowie. Przy pierwszym czytaniu ustawy o prowizorium budżetowym Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie na I półr. 1923, P. Putek podkreślił, że Małopolska nie może się doczekać likwidacji Tymczasowego Wydziału Samorządowego, pomimo istnienia ustawy o samorządzie wojewódzkim. Następnie przystąpiono do trzeciego czytania ustawy o daninie lasowej. Całą ustawę przyjęto.

P. Bittner przedstawił sprawozdanie o projekcie rządowym ustawy amnestyjnej z powodu ustalenia granic Rzpltej. Projekt, wniesiony przez rząd p. Sikorskiego, został uznany przez komisję za zbyt wąski. Szczelnie wybrana podkomisja znacznie go rozszerzyła, uchwaliła zaś zgodzić się cofnąć projekt poprzedni i stanąć na stanowisku projektu podkomisji, który też komisja przyjęła. Amnestja obejmuje dorożników przestępców płynących z pobudek narodowościowych, ale nie zawierających w sobie pierwiastków hańbiących, dalej amnestja tyczy się w pierwszej mierze przestępców wojskowych z wyłączeniem dezercji, oraz czynnego targnięcia się na zwierzchnika i przestępców państwowych, wychodząc z zapatrywania, że pierwsze cztery lata niepodległości były latami anormalnymi, wykluczając jednak recydywistów i przestępców nałogowych. Konstrukcja nowej ustawy jest taką samą, jak ustawy amnestyjnej, wydanej z powodu Konstytucji.

Posel Lieberman zgadza się w zasadzie na amnestję, żąda jednak usunięcia z ustawy przepisów przeciw komunistom i objęciu amnestją wszystkich przestępców, płynących z pobudek narodowościowych.

P. Szabeko wykazuje szereg wad i braków w ustawie i proponuje odesłanie jej do komisji celem ponownego rozpatrzenia.

P. Podhorski z ramienia klubu ukr. uskarża się, iż ustawa, która miała być pomostem dla zgody, istotnie jest aktem nagiej zemsty. Ustawa amnestyjna wyklucza dla Ukraińców, walczących o swoją wolność, powrót do kraju. Mowca żąda skreślenia odpowiednich ustępów.

Rozszerzenie ustawy popierali i mianem swych klubów p. Popiel (N

P. R.), p. Hartglas (Kolo żydowskie) i p. Taraszkiewicz (klub białoruski) i domagali się, aby amnestia miała moc wsteczną od dnia 11. maja 1923. P. ks. Lutosławski (ZLN.) nie wie, w jakim celu rząd poprzedni proponował tę amnestję. Ma wrażenie, że jestto nieporozumienie. Amnestje pochodzą z czasów walki rządów absolutystycznych z uciśnionymi, kiedy uznawano je jako przestępstwo. Dziś w społeczeństwie demokratycznym jestto nie do pomyślenia. Amnestja dla ludzi, którzy nie szanowali praw ludzkości wobec wroga i nie schodzili z tej drogi, ale ją gloryfikowali, byłaby urąganiem sprawiedliwości. Na jednym punkcie większość polska przejednać się nie da, to jest na punkcie komunistów, którzy uważają nie za przedstawicieli idei mającej prawo obywatelstwa, lecz za pospolitych zbrodniarzy. Mowca chciałby tej amnestji za kreślić ściślejsze granice, uważa całą ustawę za zbyt szerszą i nieodpowiednią w tym momencie. Należy ją zbadać, by nie spowodowała szkód dla państwa.

P. Rudziński oświadcza, że akt amnestji nie ma znaczenia łaski, ale jest wyrazem radości narodu polskiego z osiągnięcia celu tyłu pokoleń.

Na tem obrady przerwano. Następnego posiedzenie jutro, o godz. 3-ej popołudniu.

Uwolnienie patr. Tichona.

(Telegram „Gazety Lwowskiej”). Moskwa, 26 czerwca. Patrijarcha Tichon został uwolniony.

W przededniu pokoju z Turcją.

(Telegram „Gazety Lwowskiej”). Lozanna, 26 czerwca. Konferencja lozańska zakończyła się we wtorek rano r. kapitulacja ogólną traktatów. Niezakończona została jeszcze trzy ważne sprawy, mianowicie kuponów, koncesji oraz ewakuacji Konstantynopola. W sprawach tych delegacji państw sprzymierzonych oczekują instrukcji o swoich rządów.

Kronika telegraficzna.

— Komisariat dla spraw zagr. w Moskwie zgodził się na wznowienie przyjmowania podań o opcię na rzecz Polski w czasie od 1. sierpnia do 1. września r. b.

— Ojciec Genocchi, który przed kilku miesiącami bawił w Polsce i na Litwie w charakterze reprezentanta Watykanu, odbył dłuższą konferencję z podsekretarzem stanu w sprawie swej misji.

— Umowa handlowa między Francją a Austrią w sprawie transportu osób i rzeczy została zawartą na jeden rok.

— W międzynarod. kongresie lotniczym w Anglii biorą udział prócz mocarstw sprzymierzonych Chiny, Brazylja, Polska, Holandia i Japonia.

— Wybuch Einy ustał. Potoki lawy lodzanej. Straty poniesione przez ludność obliczają na 6 milionów lir.

— Policja berlińska wykryła sprawców mordu, dokonanego na Cadorze przez organizację Rosbacha za to, że zdradził organizację, przechodząc do komunistów.

— Francuskie władze okupacyjne zajęły bez wypadku zapasy węgla w kopalniach Kruppa.

— Związek narodowych oficerów niemieckich zwrócił się do kanclerza Cuno

Dziś premjera! Ołbrzymia sensacja w APOLLO. SULTANKA OLIWIA (Walka z zazdrością)

Najwspanialszy film awanturniczy sezonu. Tysiące współgrających. Sceny niesłychanego napięcia. 507

Polityka czy usłużny wywiad?

Podejrzane konszachty z Anglikami. — Kandydaci na hetmana Ukrainy. — Potocki pragnie buławy? — „Chliborobi” organizują się.

Lwów, 27. czerwca. (W). W zdeprawowanych dreszach meuterów ukraińskich, zabłysła „nowa nadzieja”. Udało się im w jakiś podstępny sposób wkroczyć się do oficyn konsulatu angielskiego we Lwowie i od jakiegoś czasu stali się tam codziennymi gośćmi, niewiadomo tylko, czy w roli polityków, czy też pospolitych konfidentów.

Do rąk konsulatu składają oni obszernie memorjaly o położeniu narodu ruskiego w Polsce, zanoszą skargi ustne i pisemne na rzekome krzywdy Rusinów ze strony władz polskich, a dokumenty te odsyłane są następnie do poselstwa angielskiego w Warszawie, rozumie się bez poprzedniego badania ich prawdziwości.

Nie do nas należy ocena, czy tego rodzaju proceder należy do zakresu działania konsulatów obcego państwa, stwierdzamy jedynie na podstawie wiarygodnych informacji, że konsulatu angielski uprawia je konsekwentnie, bo nawet redaktorów pisma „Ridnyj Kraj” Jackowa i dr. Twerdochliba zapraszał do siebie na konferencję polityczną. Czyżby to może z tych „memorjaltów” pochodzą tak nam nieraz wrogie, a niezasadnione nastoje prasy angielskiej i tamtejszych czynników rządowych?

Przebywający w Polsce emigran-

ci polityczni z Ukrainy zamierzają wystąpić publicznie z oskarżeniem przeciw ordynatowi łanuckiemu, p. Potockjemu, o tajne knowania, mające na celu wyszukanie kandydata na atamana Ukrainy w przewidywanym, że władza bolszewicka nie utrzyma się tam już długo.

Wedle informacji, w Łanucie odbywają się często narady ziemian ukraińskich, na których postanowiono, na wypadek przewrotu, forsować na hetmanstwo ukraińskie jednego z członków możnej rodziny Potockich, posiadającej na Ukrainie olbrzymie dobra.

Zdaje się, że w wersji tej jest więcej fantazji jak rzeczywistości, notujemy ją jednak z obowiązku dziennikarskiego.

Wychodzący w Kołomyi organ ruskiej partji włościańskiej, zwanej „chliborobami” „Prawo Narodu” ma być przeniesiony do Lwowa dla dogodniejszych warunków wydawnictwa. Powrót dra Tyłowskiego do kraju uległ chwilowej zwłoce, gdyż prośba jego o pozwolenie powrotu leży dotychczas niezakończona w Ministerstwie spraw wewnętrznych. Nowa organizacja „chliborobów” ma uleść zupełnej zmianie i obejmować około siebie także inteligencję, bez której niemożliwą jest działalność na wsi.

Zamach bombą w Częstochowie.

(Telefonem od naszego korespondenta). Warszawa, 27. czerwca.

(M). W Częstochowie późnym wieczorem znaleźli żołnierze pod drzwiami oficera ewidencyjnego P. K. U. podłożoną bombę z tlejącym niemiem. Po zgaszeniu lontu okazało się, że bomba składała się z dwu paczek, a w każdej z nich było po 6 naboju pirotekcyjnego i dynamitu, używanych zwykle do wysadzania mostów. Dzięki przytomności umysłu żołnierzy, uniknięto strasznego niebezpieczeństwa wybuchu, który groził zburzeniem całego domu.

Wczorajszym wspólnym posiedzeniu sekcji finansowej i kom. elektrycznej dyr. Tomicki uzasadniał żądanie 100-proc. podwyżki biletów tramwajowych, światła i prądu elektr. Żądanie to spotkało się z dużą opozycją i dopiero po trzygodzinnej rozprawie wniosek dr. Tomickiego przyjęto. Większość oświadczyła się za natychmiastowym wejściem w życie tak

profesorowie dr. Paweł Monroz i dr. William Russel we Lwowie. Lwów, 27. czerwca. Jutro rano przybędzie do Lwowa najwybitniejszy pedagog amerykański, dyrektor studjum pedagogicznego w Columbia University w New-Yorku wraz z żoną i córką, autor cytowanej często w europejskiej literaturze pedagogicznej Encyklopedii wychowawczej, nadto dzieła o Wychowaniu średnim, przełożonego na kilka języków. Wraz z prof. Monroz przybędzie także prof. dr. William Russel, który jest kierownikiem działu rolniczego powyższej uczelni i uchodzi w Ameryce za jednego z najlepszych znawców na tem polu.

Obaj panowie bawią w Polsce od 15. czerwca celem zapoznania się z naszym szkolnictwem i wychowaniem i są gośćmi Rządu Polskiego.

100-proc. podwyżka prądu elektrycznego we Lwowie. (Telegram „Gazety Lwowskiej”). Lwów, 27 czerwca. Na wczorajszym wspólnym posiedzeniu sekcji finansowej i kom. elektrycznej dyr. Tomicki uzasadniał żądanie 100-proc. podwyżki biletów tramwajowych, światła i prądu elektr. Żądanie to spotkało się z dużą opozycją i dopiero po trzygodzinnej rozprawie wniosek dr. Tomickiego przyjęto. Większość oświadczyła się za natychmiastowym wejściem w życie tak

miejską. Charakterystycznym jest, że wyjątek zrobiono dla knoteatów, którym cen prądu nie podwyższono. Dugi wyjątek zrobiono dla młodzieży szkolnej, która zamiast proponowanych 45 000 mk. płacić będzie za kartę miesięczną 24.000 mk.

Coś jakby film kinowy.

Śmiały napad bandycki w pociągu.

Warszawa, 27 czerwca.

Do wagonu II kl. pociągu, zdającego z Debl na Warszawę wpadł o godz. 1:30 w nocy, w chwili, gdy pociąg nieco zwolnił, jego swój na moście na Wiśle, śmiały bandyta i chwycił leżącą na płocie płócienną walizę. Pasażerowie, zaskoczeni nieoczekiwaną wizją, nie zdawali sobie sprawy z tego, co zaszło, właściciel jednak walizy, starsza panina mechowskiego, zerwał się z zadanego miejsca i pochwyił bandytę. Opryszek, szamocąc się ze tarostą, wyrzucił walizkę przez okno, sam zaś wyrwał się z jego objęć, wyskoczył z pociągu. Zarządzone śledztwo nie w dało na razie rezultatu. W torbie znajdowało się 6 milj. mkd. gotówką i 50 milj. w akcjach. Skarb ten poszedł prawdopodobnie na dno Wisły.

MAŁY FEJLETON.

Zygmunt Sierakowski.

W sześćdziesiątą rocznicę męczeńskiej śmierci.

W dniu dzisiejszym przypada 60-letnica morderstwa, dokonanego przez Murawjewa Wieszaciela na osobie Zygmunta Sierakowskiego, walczącego na czele powstańców Żmudzinów i Polaków w roku 1863.

Zgon przedwczesny tego niezwyklego człowieka, był stratą olbrzymią, nie tylko dla naszej Ojczyzny, lecz także i dla całej ludzkości. Zasady jego działalności stanowiły to wszystko, co się nazywa ideałem człowieczeństwa.

Warunki druku po czasopiśmiach naszych nie pozwalają nam dzisiaj na obszerniejszy artykuł, poświęcony pamięci Jego, więc przytoczymy tu tylko wiersz serdeczny p. A. Szymańskiego i wiersz Wieszczyki naszej ukochanej M. Konopnickiej:

„Sam bez praw będąc, sam przesładowany, Myślałeś nad tem — jak zagoić rany Bliźnich męczeństwa... Krzywoprzysiężnych wyroków skazaniec. Niosłaś swym wrogiom nadziei kaganiec —

Praw człowieczeństwa... Tyś z bojowników niezłomanej woli Krew oddających, by przychylić doli całej ludzkości!... Tyś z ofiarników świętego łańcucha, Co pośród mroków idą w imię ducha. Ducha wolności!... I powołany odwiecznym wyrokiem Z wiarą Chrystusa szedłeś śmiały krokrem.

Duch nieugięty!... Więcej na krzyżu Polskim — szubienicy Zawisł na placu Białotechnskiej stolicy — Wśród Świętych — Święty!

„Ty, coś poległ dla idei — Chwała Ci! Padłeś w progu Twej nadziei, Nie dożyłeś swej kolei Jasnych dni! U Twych prochów — u mogiły Będą wieki szukać siły. A naznaczą Twoje kości Wielką drogę ku wolności — Śladem krwi!

Dr. B. D.

